

اطاعت و شکایت (سروش)

در بخش‌های زیادی از کلام خدا به موضوع شکایت و غرغر برخورد می‌کنیم. به عنوان مثال در داستان گذر قوم اسرائیل از بیابان به سوی سرزمین موعود، عدم رضایت قوم از خدا و خادمش موسی به صورت شکایت، غرغر و مجادله به کرات خود را بروز می‌داد. خدا نیز از این قوم راضی نبود و فرمود که آنان چهل سال در بیابان مرا محزون کردند و نتیجه این شکایت‌ها از دست دادن آرامی و عدم ورود به زمین وعده بود (مزمور ۹۵: ۹-۱۱). نه تنها خدا بلکه ما انسان‌ها نیز از افرادی که اهل شکایت و غرغر باشند گریزانیم و متمایل به مشارکت و مصاحبت با افرادی هستیم که از روحیه مثبت و شیرینی برخوردارند. والدین دوست دارند در مورد چیزی که به حق از فرزندان‌شان می‌خواهند با مجادله و غرغر روبرو نشوند و انتظار دارند که فرزندان به این شناخت برسند که اطاعت در بسیاری از شرایط زندگی عنصری است ضروری و نباید از انجام آن طفره رفت. اگر کارمند یک شرکت در برابر خواسته مسئولین چنین روحیه‌ای از خود بروز دهد ممکن است مورد مؤاخذه قرار گیرد و حتی از کار اخراج شود. متأسفانه ما ایمانداران به مسیح نیز ممکن است حالت‌هایی از خود بروز دهیم که حاکی از عدم رضایت و دلخوری است. چنین طرز برخوردی به رابطه ما با خدا و با همدیگر لطمه می‌زند و مطمئناً در بدن مسیح فضایی پرتنش و اضطراب‌آور ایجاد خواهد نمود.

غُرْ و شکایت نتیجه بی‌قراری و ناآرامی درونی است که ریشه در طبیعت و ذات سقوط کرده و تباه شده انسان دارد. جدایی از خدا ناامیدی و سرخوردگی پدید می‌آورد و انسان تلاش می‌کند تا به هر چیزی چنگ زند و به رضایت برسد. ولی واقعیت این است که هیچ چیز جز رابطه زنده با خدا نمی‌تواند ما را راضی کند. زیرا آنچه ریشه در منبعی غیر از خدا داشته باشد ثمره‌اش روحیه‌ای منفی و طرز برخوردی پر از غُرْ، زودرنجی و اعتراض‌های غیرمنصفانه خواهد بود. با اینکه منشأ اینها از درون قلب ماست ولی باید اعتراف کنیم که دنیا نیز با بحران‌هایش به چنین احساسی دامن می‌زند.

قوم اسرائیل چون از مصر بیرون آمده بود و بیابان را پیش روی خود داشت مکرر به داشته‌هایش در مصر می‌اندیشید و زندگی قبلی در او سبب احساس نارضایتی از وضعیت موجود می‌نمود. موضوعاتی که به غُرْ و شکایت می‌انجامید، اغلب به مسائل مادی و انتظارات دنیوی مربوط می‌شد و نه روحانی. آیا امروز هم غُرْ نتیجه چنین انتظاراتی در ماست؟ چه چیزی ما را در این زندگی قانع و ارضا می‌کند؟ نهایت کوتاه‌فکری است که دارایی، ثروت و مسائل دنیوی را منبع رضایت بدانیم.

کتاب مقدس در این مورد چه می‌گوید؟ کلام خدا وعده می‌دهد که ما در مسیح از همه چیز برخورداریم. دوم پطرس ۳:۱ چنین می‌نویسد: «قدرت الهی او هر آنچه را برای حیات و دینداری نیاز داریم بر ما ارزانی داشته است». و در رساله قرنتیان ۸:۹ آمده است که: «و خدا قادر است هر نعمت را برای شما بس فزونی بخشد تا در همه چیز همواره همه نیازهای‌تان برآورده شود و برای انجام هر کار نیکو، به فراوانی داشته باشید». پولس در رومیان ۲۸:۸ می‌نویسد که همه چیز برای خیریت دوستداران خدا در کار است. چنین افرادی هیچ شکایتی نمی‌کنند زیرا چیزی برای شکایت ندارند. با داشتن چنین وعده‌های مبارکی انتظار داریم که مسیحیان احساس رضایت

وافری داشته باشند. ولی این طرز برخورد نیز باید از طریق عمل روح القدس و تعلیم کلام خدا در ما رشد کند.

فیلیپان ۱۲:۲-۱۸

یکی از بخش‌های کلام خدا که به موضوع غرغر و مجادله می‌پردازد رساله پولس رسول به فیلیپیان باب ۲ آیات ۱۲-۱۸ می‌باشد. در اینجا به نکاتی از این بخش اشاره خواهیم کرد که می‌تواند به ما در مورد نتایج اطاعت بدون مجادله کمک کند. پولس به فیلیپیان می‌نویسد که آنان همیشه مطیع بوده‌اند و این اطاعت هم در حضور پولس و هم در غیاب او بوده است. در این روحیه اطاعت مثبت است که پولس اعتراف می‌کند که این خداست که در نتیجه اطاعت ایمانداران، با عمل نیرومند خود هم تصمیم و هم قدرت آنچه را که خشنودش می‌سازد پدید می‌آورد. پولس در آیات ۱۴-۱۸ چنین می‌نویسد:

«هر کاری را بدون غرغر و مجادله انجام دهید، تا بی‌پیرایه و بی‌آلایش، و فرزندان بی‌عیب خدا باشید، در بین نسلی کژرو و منحرف که در میان‌شان همچون ستارگان در این جهان می‌درخشید، همچنانکه کلام حیات را استوار نگاه داشته‌اید. در این صورت می‌توانم در روز مسیح مباحثات کنم که بیهوده ندویده و عبث محنت نکشیده‌ام. اما حتی اگر چون هدیه‌ای ریختنی، بر قربانی و خدمت ایمان‌تان ریخته شوم، خوشحالم و با همه شما شادی می‌کنم. و شما نیز باید همین‌گونه خوشحال باشید و با من شادی کنید.»

وقتی بر موضوع شکایت و غرغر در زندگی انسان‌ها متمرکز می‌شویم به این نتیجه می‌رسیم که بر بخش‌های منفی زندگی متمرکز شدن به مراتب ساده‌تر از تمرکز بر روی بخش‌های مثبت و امیدوارکننده زندگی است. اما

این موضوع در مورد خود پولس رسول صدق نمی‌کند. او زمانی رساله خود را به فیلیپیان می‌نویسد که در زندان است و این رساله در اصل یکی از چهار رساله‌ای است که این خادم خدا از دوران حبس خود در روم به نگارش در آورده است. آیا او بیشتر از دیگران نباید نسبت به زندگی و شرایط فعلی خود دچار دیدگاه‌های منفی و یأس‌آور شود و لب به شکایت بگشاید؟ اما مطالعه این رساله کوتاه به ما نشان می‌دهد که چنین نیست و این رساله تماماً در مورد خدمتی است که با خوشی و اشتیاق همراه است. صرف‌نظر از اینکه زندگی چه شرایطی برای‌مان به ارمغان خواهد آورد، باید با شادی و انگیزه‌ای مثبت به خدمت پرداخت. پولس حتی با امید اعلام می‌کند که زنجیرهای او نیز که به ظاهر به بخش منفی زندگی تعلق دارد به فیض خدا در جهت خدمت انجیل عمل کرده است و باعث شده که دیگر مبشران نه تنها تضعیف نشده بلکه با نگاه به پولس جرأت و شهامت بیشتری در اعلام انجیل از خود نشان دهند (باب ۱: ۱۲-۱۴). همچنین در باب ۲ آیات ۱-۱۲ پولس خاطر نشان می‌سازد که ما باید زندگی خود را در راه خدمت به یکدیگر فدا کنیم، چنانکه عیسای مسیح جان خود را به‌خاطر خدمت به ما در صلیب فدا نمود. با بررسی آیات بالا می‌توان نکات برجسته‌ای را از آن نتیجه گرفت که به ما ایمانداران امروز در خدمت به مسیح دروس مفیدی ارائه می‌دهد.

(۱) اطاعت با خوشی (۲: ۱۴)

پولس رسول در آیه ۱۴ می‌نویسد که «هر کاری را بدون غرغر و مجادله انجام دهید.» منظور چه کارهایی است که باید با طرز برخوردی پسندیده و با خوشی انجامش داد؟ از آیات قبلی متوجه می‌شویم که این کار باید در رابطه با بجا آوردن نجات خود با ترس و لرز باشد. فرمان کلام خدا این است که ابتدا باید بدون غرغر و مجادله اطاعت کنیم. کلمه یونانی معنی شکایت

با صدای بلند نمی‌دهد بلکه صدایی است که آرام و زیر لب است، “غرولند کردن” بهترین ترجمه این کلمه یونانی است. احساسی ناخوشایند که از انجام خواسته‌ای در ما به وجود می‌آید که گویی با ما به شایستگی رفتار نشده است. این کلمه را پولس در رساله به قرنتیان باب ۱۰ آیه ۱۰ نیز به کار برده است که در آن از غرغر کردن اسرائیلیان علیه خدا و موسی مثال می‌آورد تا به قرنتیان در مورد غرور روحانی‌شان هشدار دهد که خود را قائم و استوار نبینند. فریسیان و کاتبان متعصب یهودی اغلب بر ضد عیسی گله و شکایت داشتند و در عهدعتیق نیز همانطور که در ابتدای مقاله گفتیم، قوم اسرائیل به‌خاطر غرغر و شکایت‌های مکررش توبیخ می‌شود. حتی کلمه بحث و جدل کردن، مشاجره، و چون و چرا کردن نیز می‌تواند در این آیه نهفته باشد. به‌نظر می‌رسد که فیلیپیان اشتیاق زیادی داشتند که به‌جای پیدا کردن راهی برای رسیدن به توافق و همکاری، برای هر موضوعی در کلیسا به بحث و مجادله بپردازند.

منظور از اطاعت با شادی این نیست که نباید سؤالات صادقانه مطرح نمود، بلکه خطاری است در مورد وسوسه بحث و جدل کردن و تمایل به تفرقه و جدایی تا اتحاد و یکدلی. باید با فروتنی دیگران را ملاحظه نمود، در حالیکه فیلیپیان در حال غرغر و شکایت بودند و کلیسا را به‌سوی تفرقه و چنددستگی می‌بردند. پولس اعلام می‌کند که این طرز برخورد باید متوقف شود. «از بحث و غرغر پرهیز کنید، اگر خدا در زندگی شما عمل می‌کند پس باید در خوشی و رضایت همدیگر را احترام کنید.»

۲) ایجاد جامعه‌ای مقدس (۱۵:۲)

اطاعتی که با خوشی همراه باشد و از غرغر و شکایت بپرهیزد، به رشد و تقویت خصوصیات الهی در ما کمک می‌کند. در این آیات پولس اشاره

می‌کند که ایمانداران، به فرزندان بی‌عیب و بی‌پیرایه تبدیل خواهند شد. وقتی خدا را از صمیم قلب و با شادی اطاعت می‌کنیم بدون شک به نتایج پُرباری دست خواهیم یافت. ایمانداران فیلیپی باید در مقابل چه کسانی این خصوصیات نیکو را از خود بروز می‌دادند؟ از آیه ۱۵ مشخص است که منظور پولس بی‌عیبی و بی‌آلایشی در مقابل دیگران است. «جرالد هاترون» یکی از مفسرین معروف چنین می‌نویسد: «فیلیپیان در مورد موضوعاتی بحث و جدل می‌کردند که نتیجه‌اش دامن زدن به تفرقه و جدایی در کلیسا بود. باید اعمال ناخوشایندی که منجر به جدایی و عدم هماهنگی در کلیسا می‌شد متوقف می‌گشت. مخاطبین نامه نباید علیه هم شکایت و غرغر کنند و یا درگیر مباحثات بیهوده شوند بلکه باید کارهایی انجام دهند که «مشارکت و زندگی جمعی» را در آنان تقویت بخشد. همه این دستورات از جانب پولس برای نیل به هدفی ابراز می‌شود. آنان باید در شخصیت خود رشد کنند و به انسان‌های بهتری تبدیل گردند، فرزندان بی‌عیب، بی‌آلایش و بی‌پیرایه. ولی این تغییر رادیکال زمانی ممکن است که در برابر فرامین الهی و امور کلیسایی عکس‌العمل و واکنشی مثبت و فروتنانه داشته باشند.

۳) شهادتی برای جهان اطراف (۱۵:۲ و ۱۶)

ایمانداران کلیسای فیلیپی در جامعه‌ای بی‌خدا زندگی می‌کردند. دنیای تاریکی پیرامون آنها را فرا گرفته بود. ولی کلام خدا وعده می‌دهد که اگر اعضای کلیسای فیلیپی شکایت و غرغر را کنار بگذارند و به‌جای آن با روی خوشی و با تمامی قلب اطاعتی فروتنانه داشته باشند، خدا این هماهنگی را با فیض و حکمتش در جهت تأثیر قرار دادن جامعه مورد استفاده قرار می‌دهد. آنجاست که ایمانداران در بین نسلی کژرو و منحرف همچون ستارگان خواهند درخشید و باعث جلال نام خداوند خواهند گردید. بدون

شک رفتار و سلوک هماهنگ و عاری از تفرقه، بخصوص در حالت و طرز برخوردمان با همدیگر، دنیای اطراف ما را متأثر خواهد ساخت. فقط زمانی که ما شباهت خدا را منعکس کنیم، بشارت ما ارزش خواهد داشت و میوه‌های خود را به ثمر خواهد آورد. دنیا باید بداند که ثمرات ما متفاوت از ثمرات این دنیاست. دنیا با تمامی مخالفتش سرانجام به متفاوت بودن آرامش، خوشی، قدرت و محبت ما پی خواهد برد و مجذوب عیسایی خواهد شد که به ما مأموریت بزرگی سپرده است که دیگران را شاگرد سازیم و برای گسترش پادشاهی او بکوشیم.

(۴) تشویق و تقویت ایمانداران دیگر (۱۶:۲-۱۸)

شادی و خوشی پولس توسط شرایط کنترل و محدود نمی‌شد. حتی زمانی که او به‌سوی مرگ می‌رفت برای فیلیپیان در شادی دعا می‌کرد. به‌عنوان یک شبان در رابطه با فیلیپیان یک نکته بسیار مهم بود که: فروتنی و اتحاد در نتیجه اطاعت از تعالیم کلام حیاتبخش ممکن و میسر بود. وقتی از خدا اطاعت می‌کنیم، وقتی نجات او را با ترس و لرز بجا می‌آوریم، وقتی روح شکایت و غرغر را با اطاعتی فروتنانه و با شادی عوض می‌کنیم، دنیا نور آشکار فیض خدا را خواهد دید و کلیسا تشویق و دلگرم خواهد شد.

ما نباید از یاد ببریم که عکس‌العمل‌های ما در رویارویی با شرایط مختلف زندگی بر جامعه پیرامون ما تأثیر شگرفی خواهد نهاد. آیا می‌خواهیم رفتارهای ما باعث برکت و بنای بقیه ایمانداران گردد یا آنها را اندوهگین و سرخورده سازد؟ مطمئناً باید بدن مسیح را همیشه به‌خاطر داشته باشیم. ما افرادی نیستیم که در انزوا زندگی کنیم بلکه اعضای بدن مسیح هستیم و

این اعضا با هم کار می‌کنند و عملکردشان بر هم تأثیر می‌گذارد. پولس که رابطه نزدیک و صمیمی با این کلیسا دارد نیز از چنین حالت فیلیپیان برکت گرفته و دلگرم خواهد گردید. اطاعت فیلیپیان باعث خواهد شد که پولس حاصل دسترنج و خدمت خود به این کلیسا را ببیند. احساسی حاکی از این که بیهوده ندویده و عبث محنت نکشیده است. با وجودی که او در زندان است و خود را همچون هدیه‌ای ریختنی در حال ریختن می‌بیند ولی شهادت نیکوی این کلیسا در جهانی تاریک او را خوشحال می‌کند و از کلیسا نیز می‌خواهد که با او در این شادی سهیم گردد.

دو نکته کاربردی

پس از برشمردن این نتایج بهتر است نکاتی را از نظر عملی برشماریم که می‌تواند به ایمانداران کمک کند که از غرغرو مجادله بهره‌یزند و خدمتی را که به ایشان سپرده شده است با روحیه‌ای مثبت و با قلبی شاد انجام دهند. چه کار کنیم که بتوانیم سخنان مثبت و امیدوارکننده را جایگزین برخوردهای همراه با غرغر و شکایت سازیم؟

الف- سخنان حکیمانه را باید انتخاب کنیم. در رساله افسسیان که پولس باز از زندان آن را می‌نویسد، او چنین اندرز می‌دهد که: «دهان‌تان به هیچ سخن بد گشوده نشود، بلکه گفتارتان به تمامی برای بنای دیگران به کار آید و نیازی را برآورده، شنوندگان را فیض رساند» (افسسیان ۴: ۲۹). باید در صحبت‌های خود کلماتی را برگزینیم که بتواند باعث برکت، تشویق و نفع شنوندگان گردد. این سخنان می‌تواند خیلی کوتاه و بسیار ساده باشد ولی می‌تواند از تأثیر زیادی برخوردار باشد. کتاب امثال سلیمان ۲۱: ۱۸ می‌گوید: «مرگ و زندگی در قدرت زبان است».

ب- درخواست از روح القدس. از روح القدس درخواست کنیم که توجه ما را به موضوعاتی معطوف کند که مانع غرغر و شکایت در روحيات ما می شود. ما باید در رشد اخلاقیات و تقدیس روحانی خود به روح خدا متکی و وابسته باشیم. رشد روحانی و میوه های روح به یکباره در ما به ثمر نخواهد رسید. باید هر چه بیشتر خود را بر روی کار و عمل روح القدس باز بگذاریم تا او در ما کار کند. روح القدس قادر است که فکر ما را متوجه چیزهای نیکویی کند که در مسیح از آن ما شده است. پولس در ادامه این رساله در باب ۴ آیه ۸ چنین می نویسد:

«در پایان، ای برادران، هر آنچه راست است، هر آنچه والاست، هر آنچه درست است، هر آنچه پاک است، هر آنچه دوست داشتنی و هر آنچه ستودنی است، بدان بیندیشید. اگر چیزی عالی و شایان ستایش، در آن تأمل کنید.»

ج- نمونه کامل مسیح را از یاد نبریم. پطرس رسول در رساله اول خود از رنج و زحمت به خاطر نام مسیح می نویسد و خوانندگان را تشویق می کند که در جامعه ای که به مخاصمت با آنان برخاسته به نیکویی زندگی کنند و بر آن جامعه تأثیر مثبت بگذارند. او در بخشی از رساله اش به عیسای خداوند اشاره می کند و نمونه بسیار عملی را از زندگی سرورش برمی شمارد که می تواند انگیزه بخش افرادی باشد که به ناحق به خاطر ایمان شان آزار و اذیت می بینند. در رساله اول پطرس باب ۲: ۲۰-۲۳ چنین آمده است:

«اگر نیکویی کنید و در عوض رنج ببینید و تحمل کنید، نزد خدا پسندیده است. چه، برای همین فراخوانده شده اید، زیرا مسیح برای شما رنج کشید و سرمشقی گذاشت تا در اثر قدم های وی پا نهید. او هیچ گناه نکرد، و فریبی

بر زبانش یافت نشد. چون دشنامش دادند، دشنام پس نداد؛ و آنگاه که رنج کشید، تهدید نکرد، بلکه خود را به داور عادل سپرد.»